

ПРАВОВЕ ПОНЯТТЯ: "КОМЕРЦІЙНА ТАЄМНИЦЯ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ"

В умовах становлення правової держави та розбудови демократії в сучасній Україні вільна конкуренція є найголовнішим із завдань господарсько-майнового регулювання майнового обороту. Конкуренція створена для того, щоб служити стимулом для вдосконалення виробництва у всіх його проявах, зниження цін, підвищення якості продукції та для підвищення рівня життя населення. Невід'ємним елементом вільної конкуренції і успішного функціонування господарської діяльності в демократичному суспільстві є інформація. Цінною є тільки та інформація, що містить комерційну цінність і дає можливість отримання стабільного доходу і суттєвих конкурентних переваг. Йдеться про інформацію, що становить комерційну таємницю. Визнання інформації безпосередньо комерційною таємницею підвищує інвестиційну привабливість національної економіки в цілому.

Правова основа регулювання відносин, пов'язаних з комерційною таємницею, являє собою сукупність правових норм, що регулюють відповідні суспільні відносини. Фахівці справедливо визнають, що відсутність або неефективність правової основи регулювання відносин щодо комерційно цінної інформації є додатковим стримуючим чинником для надходження інвестицій.

Закон України «Про підприємства в Україні» від 27 березня 1991 року № 887-ХІІ (втратив чинність 1 січня 2004 року) першим в Україні дав визначення терміну «Комерційна таємниця». Під комерційною таємницею підприємства, установи, організації малися на увазі відомості, пов'язані з виробництвом, технологічною інформацією, управлінням фінансами та іншою діяльністю підприємства, що не були державною таємницею, розголошення (передавання, витік) яких могло завдати шкоди інтересам підприємства [1, с. 2].

Відповідно до частини першої статті 36 Господарського кодексу України від 16 січня 2003 року № 436 ІV зі змінами та доповненнями комерційною таємницею можуть бути визнані відомості, пов'язані з виробництвом, технологією, управлінням, фінансовою та іншою діяльністю суб'єкта господарювання, що не є державною таємницею, розголошення яких може завдати шкоди інтересам суб'єкта господарювання [2, с. 27]. 31 січня 2004 року набув чинності Цивільний кодекс України № 435- ІV, у статті 505 якого міститься таке визначення комерційної таємниці [3, с. 155]: комерційна таємниця це – інформація, яка є секретною в тому розумінні, що вона в цілому чи в певній формі та сукупності її складових є невідомою та не є легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з видом інформації, до якого вона належить, у зв'язку з цим має комерційну цінність та була предметом адекватних існуючих обставин заходів щодо збереження її секретності, вжитих особою, яка законно контролює цю інформацію.

Керуючись наведеними нормами законодавства, можна зробити висновок: комерційна таємниця – це самостійно визначений підприємством склад і обсяг відомостей та інформації, що не є державною таємницею, але є комерційно значущою для конкретного суб'єкта підприємницької діяльності у умовах ринкової трансформації суспільства.

Згідно із частиною 2 статті 505 Цивільного кодексу України комерційною таємницею можуть бути відомості технічного, організаційного, комерційного, виробничого та іншого характеру, за винятком тих, які відповідно до закону не можуть бути віднесені до державної таємниці [3, с. 155].

Першочергового значення набуває сьогодні захист від зміни, знищення або несанкціонованого використання інформації, що становить комерційну таємницю. Забезпечення конфіденційності інформації – це спосіб уникнення порушення прав і інтересів їхніх законних власників та запобігання несанкціонованого використання цінних відомостей.

Найчастіше виділяється два види інформаційної безпеки, що використовується під час здійснення підприємницької діяльності: активну і пасивну. Пасивна охорона - власник власноруч надає інформації режим доступності та відкритості для всіх зацікавлених осіб, але

для них встановлене обмеження щодо використання отриманої інформації у комерційних цілях.

Отже, на основі проведених нами наукових досліджень можна стверджувати, що правовий захист інформації, яка становить комерційну таємницю, здійснюється через закріплення у нормативних і установчих документах прав і обов'язків відповідних суб'єктів щодо порядку захисту відомостей з обмеженим доступом.

Нині у відносинах економічної конкуренції особливої значимості набуває захист комерційної таємниці це, на нашу думку зумовлено також конкурентоздатністю комерційної таємниці суб'єкта господарювання. Тому її слід захищати від конкурентів, адже скориставшись нею, вони набувають можливості позбавити свого суперника по ринку переваг, яких надавала ця інформація йому.

Дуже стрімко розвивається суспільство, це характеризується не лише сприятливим фактором виникнення нових інформаційних технологій, але і появою нових загроз комерційній таємниці. Важливою складовою захисту комерційної таємниці є прийняття Закону України "Про комерційну таємницю". Закріплення такого механізму на законодавчому рівні, що сприятиме суттєвому підвищенню рівня захисту інформаційної, що складає комерційну таємницю України.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про підприємства в Україні» від 27 березня 1991 року № 887-ХІІ (втратив чинність 1 січня 2004 року) - 2 с.
2. Господарський кодекс України [Текст]: за станом на 20 січня 2007 р. / Верховна Рада України. - Офіц. вид. - Х.: Одиссей, 2007 - 27с.
3. Цивільний кодекс України [Текст]: за станом на 1 липня 2004 р. / Верховна Рада України. - Офіц. вид. - К.: Парламент. вид-во, 2004 – 155 с.